

Udskriftsdato: 13. december 2025

KEN nr 10229 af 31/10/2022 (Gældende)

Ligebehandlingsnævnets afgørelse om etnisk oprindelse, hudfarve og race - uddannelse - kommuner - ej medhold

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 20-52671

Ligebehandlingsnævnets afgørelse om etnisk oprindelse, hudfarve og race - uddannelse - kommuner - ej medhold

J.nr. 20-52671

Klagen angik forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse i forbindelse med den indklagede kommunes sprogscreening og skolehenvielse af tre skolebørn.

Kommunen foretager sprogscreening af alle børn med dansk som andetsprog, hvilket omfatter børn, som ikke har mødt dansk på et modernmålsnende niveau i hjemmet. Hvis et barn har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte, og der samtidig er mere end 20 procent af børn med dansk som andetsprog med samme sprogstøttebehov på årgangen, henviser kommunen børn til andre skoler end distriktsskolen.

Nævnet vurderede, at der ved udvælgelsen til sprogscreening og skolehenvielse alene på baggrund af et sprogkriterium ikke var påvist faktiske omstændigheder, der gav anledning til at formode, at der var sket direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Da sprogscreeningen og skolehenvielsen ikke ramte personer med en bestemt etnisk oprindelse særligt ufordelagtigt i forhold til andre personer, var der heller ikke påvist faktiske omstændigheder, der tydede på, at der var sket indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Klagerne fik derfor ikke medhold.

Klagen angår påstået forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse i forbindelse med, at Aarhus Kommune foretog sprogscreening og skolehenvielse af tre skolebørn.

Ligebehandlingsnævnets afgørelse

Det var ikke i strid med lov om etnisk ligebehandling, at Aarhus Kommune foretog sprogscreening og skolehenvielse af klagerne.

Sagsfremstilling

Klagen er den 24. november 2020 indbragt for nævnet af en mor på vegne af sine fire mindreårige børn, som er født i 2003, 2005, 2007 og 2009.

Under sagens behandling for nævnet er et af børnene fyldt 18 år. Han har ikke ønsket at indtræde i sagen som part.

Klagen angår herefter de tre øvrige mindreårige børn, som bor i bydel A.

Efter sprogscreening er de af Aarhus kommune blevet henvist til en folkeskole i bydel B.

Siden 2006 har Aarhus Kommune sprogscreenet alle børn med dansk som andetsprog i forbindelse med skolestart i børnehaveklassen, ved tilflytning til kommunen samt ved skoleskift fra privatskoler eller fra skoler i andre kommuner.

Børn med dansk som andetsprog omfatter efter kommunens praksis børn, som ikke har mødt dansk på et modersmålsnende niveau i hjemmet. Ved sprogscreeningen afdækkes barnets dansksproglige kompetencer med henblik på at vurdere, om barnet har et sprogstøttebehov.

Byrådet i Aarhus Kommune har besluttet, at der maksimalt må være 20 procent børn med dansk som andetsprog med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte på hver årgang i en skole.

Kommunen foretager derfor henvisning af børn med dansk som andetsprog med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte til en anden skole end distriktsskolen, hvis distriktsskolens andel af disse børn på årgangen overstiger 20 procent.

Skolehenvisningen foretages i henhold til § 7 i bekendtgørelse nr. 1053 af 29. juni 2016 om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog. Bestemmelsen, der er udstedt med hjemmel i folkeskolelovens § 5, stk. 7, har følgende indhold:

”§ 7. Tosprogede elever kan efter kommunalbestyrelsens beslutning henvises til en anden skole end distriktsskolen, hvis det ved optagelsen vurderes, at eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og det vurderes at være pædagogisk påkrævet at henvise eleven til den pågældende skole.

Stk. 2. Henvisningen til en anden skole end distriktsskolen kan opretholdes, så længe eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte.”

Under sagen er der for nævnet fremlagt kopi af forskningsrapporten ”Virkninger af Aarhus Kommunes skoleomfordelingspolitik for tosprogede skolestartere”. Rapporten er fremlagt på engelsk med titlen ”Effects of Busing on Test Scores and the Wellbeing of Bilingual Pupils: Resources Matter”. Rapporten er udarbejdet af Trygfondens Børneforskningscenter, Aarhus Universitet.

Undersøgelsen har sammenlignet skolehenvisningspolitikens effekter på trivslen og de faglige resultater for tosprogede børn med sprogstøttebehov, som bor i samme skoledistrikt, og som i perioden 2007-2016 enten begyndte på distriktsskolen eller blev henvist til en modtagerskole et andet sted i kommunen. Resultaterne viser, at tosprogede børn med sprogstøttebehov trives dårligere og lærer

mindre, hvis de henvises til en anden skole i kommunen, end hvis de begynder på den lokale folkeskole.

Af rapportens abstract fremgår følgende:

”**Abstract:** We exploit exogenous variation from a school desegregation policy to evaluate the impact of forced busing on bilingual school starters. The policy moved pupils from schools with many Danish as additional language (DAL) pupils and high per-pupil spending to schools with fewer DAL pupils but lower per-pupil spending. Assignment to busing may be regarded as exogenous conditional on three observed individual characteristics. In contrast to the literature on voluntary busing to promote racial school integration, we find that assignment to forced busing has a negative effect on the academic

performance and wellbeing of DAL pupils. Our investigation of potential mechanisms shows that bused pupils attend schools with a lower budget per pupil and a lower overall budget for DAL pupils, have a lower enrollment rate in the after-school program in the assigned school, and are more likely to transfer to another public school (after regaining free school choice). Our results suggest that school resources can more than compensate for potential negative peer effects in schools with moderate levels of segregation.

Der er også for nævnet fremlagt kopi af rapporten ”Undersøgelse af DSA-området [Dansk Som Andetsprog-området] i Aarhus Kommune, juni 2021”. Rapporten belyser de fire arenaer 1) sprogindsatser på 0-6-årsområdet, 2) supplerende undervisning i dansk som andetsprog på 0.-10. klassetrin, 3) skolehenvissningspolitikken og 4) basisundervisning i dansk som andetsprog.

Af rapporten fremgår blandt andet følgende:

”Indledning

Baggrund og formål

...

Undersøgelsen har sit udspring i en opmærksomhed på data, der viser, at det til trods for en bred vifte af målrettede tiltag på både dagtilbuds- og skoleområdet fortsat er en udfordring at løfte det danske sprog tilstrækkeligt for børn med dansk som andetsprog (DSA), så de får de samme forudsætninger og muligheder som andre børn og unge. Dette er ikke alene en ”Aarhus-udfordring” men en udfordring, der fylder på tværs af kommuner i hele landet.

I Aarhus Kommune udgør andelen af børn og unge med DSA ca. en femtedel af en årgang. Ved 3 år har alene 42,6% af DSA-børnene et alderssvarende dansk sprog. Ved skolebegyndersprogscreeningen forinden skolestart har mere end 60% af DSA-børnene et sprogstøttebehov, hvilket betyder, at under 40% af DSA-børnene starter i skole med et alderssvarende dansk sprog. Det ses endvidere, at der ved afgangsprøver i 9. klasse 2020, fortsat er et markant gab mellem DSA-elever og elever med dansk som modersmål, idet andelen af DSA-elever, der ikke bestod dansk og matematik, var mere end tre gange så stor sammenlignet med elever med dansk som modersmål.

Undersøgelsens målgruppe omfatter alle børn med DSA og rummer en stor diversitet, da der er tale om børn med mange forskellige modersmål og vidt forskellige kulturelle

og socioøkonomiske baggrunde. Kendetegnende for dem alle er dog, at de ikke har mødt dansk på et modersmålsniveau i hjemmet og derfor i forskelligt omfang har behov for støtte til udviklingen af deres danske sprog.

Der vil også være børn med anden etnisk oprindelse end dansk i dagtilbud og skoler, som mestrer flere sprog, men som ikke tilhører gruppen af ”DSA-børn”, da der tales

dansk med barnet i hjemmet. Disse børn udgør dermed ikke en del af den målgruppe, der omtales og repræsenteres, når der kigges på resultater for børn og unge med DSA.

...

Arena 3 – Skolehenvisningspolitikken

I Aarhus Kommune sprogscreenes alle DSA-børn i forbindelse med skolestart, og i forbindelse med skoleskift til en folkeskole. Hvis et barn har behov for sprogstøtte, henvises barnet til et skoletilbud, som bedst understøtter den dansksproglige udvikling.

Organisering af skolehenvisningspolitikken i Aarhus Kommune

...

Skoletilbud til børn med sprogstøttebehov

Som det fremgår tidligere, har byrådet besluttet, at der maksimalt må være 20 % børn med DSA med sprogstøttebehov på en årgang, og hvis der er mere end 20 % børn med DSA med sprogstøttebehov på årgangen, vil der blive henvist børn til en anden skole end distriktsskolen. Pædagogik, Undervisning og Fritid (PUF) foretager den centrale børnehaveklassedannelse, og på baggrund af sprogscreeningsresultatet for de enkelte skolebegyndere med DSA træffes der beslutning om skoletilbud for de enkelte børn.

Hvis barnet har et alderssvarende dansk sprog (dvs. ikke har et sprogstøttebehov), er barnet omfattet af reglerne om frit skolevalg, og har dermed krav på optagelse i 0. klasse på distriktsskolen. Hvis forældrene har ansøgt om optagelse på en anden skole end distriktsskolen, og der er ledig plads på den ønskede skole, kan barnet optages der.

Hvis eleven har et sprogstøttebehov, kan barnet optages i 0. klasse på distriktsskolen, hvis der er mindre end 20 % DSA-børn med et sprogstøttebehov. Er der mere end 20

%, henvises barnet til en anden skole end distriktsskolen (en såkaldt modtagerskole). Hvis forældrene har ansøgt om optagelse på en anden skole end distriktsskolen, og

der er ledig plads på årgangen og inden for de 20 % på den ønskede skole, kan barnet optages der.

Når der skal tages stilling til hvilke konkrete børn, der pba. 20 %-reglen skal henvises til en anden skole end distriktsskolen (en såkaldt modtagerskole), foretages der en vurdering, hvor der så vidt muligt tages hensyn til:

- Evt. vurdering fra PPR eller anden fagforvaltning omkring barnets tarv
- Søsken på skolen
- Afstand fra skole til hjem
- Børnehavemæssig tilknytning

...

Faktorer bag udmøntningen af skolehenvisningspolitikken

Som nævnt i afsnittet vedrørende den lovgivningsmæssige ramme, skal den enkelte kommunes anvendelse af [folkeskolelovens] § 5, stk. 7 tage højde for nogle forskellige faktorer. Nedenfor følger en kort gennemgang af Aarhus Kommunes udmøntning af skolehenvisningspolitikken:

• Grundlaget for beslutning om henvisning

- Den konkrete individuelle vurdering af den enkelte elevs dansksproglige kompetencer foretages med udgangspunkt i barnets sprogscreeningsresultat.
- Der anvendes et konkret sprogscreeningsmateriale, og den objektive sprogscreening gennemføres af en tale-høre-konsulent fra PPR.
- Vurdering af, hvor eleven ud fra en samlet vurdering får det bedste undervisningstilbud, træffes med udgangspunkt i byrådets beslutning om, at der maksimalt må være 20 % DSA-elever med sprogstøttebehov på en årgang.
- Forældrene orienteres skriftligt om sprogscreeningsresultatet og oplyses samtidig om, hvor barnet kan starte i skole. Hvis forældrene har indsigelser til afgørelsen omkring sprogscreeningsresultatet eller skoletilbuddet, kan de kontakte forvaltningen. Som et led i sagsbehandlingen tilbydes forældrene samtale, hvor de bl.a. får mulighed for at uddybe deres indsigelse. I nogle tilfælde får forældrene tilbudt en ekstra sprogscreening, hvis det fx vurderes, at barnet har rykket sig markant siden den første sprogscreening, eller der er andre forhold, som taler for det. Der sker efterfølgende en samlet vurdering af hele barnets sag, herunder af de oplysninger som er tilgået fra fx forældrene. Den samlede vurdering kan medføre, at henvisningen til modtagerskolen fastholdes, at henvisningen til modtagerskole frafaldes, og at eleven i stedet henvises til distriktsskolen under henvisning til barnets tarv, eller at barnet ikke længere har et sprogstøttebehov, og nu er omfattet af det frie skolevalg.

• Løbende vurdering af elevens sprogstøttebehov

Den lovmæssige løbende vurdering af elevens sprogstøttebehov sker med udgangspunkt i observationsmaterialet Kick på Sproget (se side 73 for nærmere beskrivelse). Materialet skal anvendes løbende, gerne to gange årligt, så forældrene kan orienteres, når barnet ikke længere har et særligt sprogstøttebehov (dvs. henvisningen ophører, og eleven er omfattet af det frie skolevalg).

• Fri befordring:

Det er besluttet, at forældrenes lovmæssige krav på fri befordring ved henvisning til en modtagerskole som udgangspunkt sker med særlige skolebusser for elever på

0.-4. klassetrin og med buskort til de offentlige busser for elever fra 5. klassetrin og opefter, hvor det er muligt. Der er desuden ansat en busmedhjælp, hvis funktion er beskrevet nærmere nedenfor.

Fri befordring ved henvisning til modtagerskole

...

Det tilstræbes, at befordringstiden for de henviste børn er maksimalt én time fra rutens start til slut. I skoleåret 2020/21 er befordringstiden på de etablerede skolebusruter til og fra modtagerskolerne på mellem 25 og 45 minutter. Det tilstræbes endvidere, at der maksimalt er ventetid på én time til den næste bus hjem fra skole. Hvis skolen vurderer, at der er behov for aktiviteter for de elever, som efter undervisningen må vente til næste skolebus, har skolen mulighed for at etablere pædagogiske aktiviteter som fx lektiecafé eller sprogstøtte for de konkrete børn.

...

Forskningsprojekt på virkninger af skolehenvisningspolitikken

Siden 2014 har Aarhus Universitet og Trygfondens Børneforskningscenter gennemført et forskningsprojekt "Virkninger af Aarhus Kommunes skoleomfordelingspolitik for tosprogede skolestartere", og den 15. maj 2020 blev dels resultaterne af den kvantitative delundersøgelse af modtagerskoler og distriktsskoler, og dels resultaterne af den kvalitative delundersøgelse af skolelivet på hhv. en modtagerskole og en distriktsskole, offentliggjort.

I undersøgelsen sammenlignedes skolehenvisningspolitikens effekter på trivslen og de faglige resultater for DSA-børn med sprogstøttebehov, som bor i samme skoledistrikt, og som i perioden 2007-2016 enten begyndte på distriktsskolen eller blev henvist til en modtagerskole. Overordnet set viste resultaterne, at "Tosprogede skolestartere med væsentligt behov for sprogstøtte lærer mere og trives bedre, hvis de får mulighed for at begynde på den lokale folkeskole i stedet for at blive henvist til en anden folkeskole i kommunen med flere dansksprogede kammerater".

Undersøgelsen viste således, at DSA-elever med sprogstøttebehov, som henvises til modtagerskole, trives dårligere og lærer mindre sammenlignet med DSA-elever fra samme skoledistrikt, som er henvist til distriktsskolen. Undersøgelsen viste samtidigt, at de henviste elever fra et magnetskole-distrikt klarer sig ringere fagligt end de elever,

som henvises til distriktsskolen. Undersøgelsens resultater viste også, at magnetskolerne har bedre mulighed for at lave målrettede og specialiserede tilbud til DSA-eleverne,

og at de ekstra ressourcer, som magnetskolerne får, mere end kompenserer for de negative effekter, som DSA-elever med sprogstøttebehov kan opleve af at gå på en skole

med en høj andel af DSA.

I undersøgelsen blev det desuden konkluderet, at den lavere trivsel og de dårligere faglige resultater for de henviste elever på modtagerskoler ikke kunne forklares med, at eleverne på grund af afstanden til modtagerskolen har flere fraværsdage end dem, der bliver på distriktsskolen. En analyse af fravær hos børnene viste nemlig, at henvisning til en modtagerskole kun hæver fraværet i 0. klasse med 2-3 skoledage om året, og dette vil kunne skyldes, at eleverne kommer for sent til skolebussen nogle få gange.

Undersøgelsen viste også, at seks år efter skolestart har 43 % af de henviste elever til modtagerskoler opnået et alderssvarende dansk sprog, og de bliver dermed omfattet af det frie skolevalg. Blandt disse børn vælger 1/3 af eleverne at fortsætte på modtagerskolen, 1/3 skifter til distriktsskolen, mens 1/3 skifter til en anden folkeskole.

Undersøgelsens overordnede konklusion var således, at skolehenvisningspolitikken er med til at skabe en mere ligelig fordeling af DSA-børn, men at kommunen endnu ikke

er i mål med den overordnede målsætning om, at eleverne skal have samme forudsætninger for at lære og udvikle sig, uanset hvor de går i skole. Det konkluderes dog også, at dette ikke er ensbetydende med, at kommunens skolehenvisningspolitik har slået fejl, da undersøgelsens resultater viser, at distriktsskolerne og i særdeleshed magnetskolerne på grund af flere ressourcer og en større specialiseringsgrad er bedre til at støtte deres elever med sprogstøttebehov, end modtagerskolerne er. Effekterne i undersøgelsen er fundet under den nuværende skolehenvisningspolitik, og hvis kommunen ikke havde en regel om maksimalt 20 % med sprogstøttebehov på en årgang, ville elevsammensætningen på skolerne have set markant

anderledes ud, og man ville ikke vide, hvorledes DSA-børnene med et sprogstøttebehov ville have klaret sig. Det understreges endvidere af forskningsprojektets leder, [navn], at: ”Alt andet lige viser resultaterne dog, at ressourcer har betydning, og at ekstra ressourcer målrettet elever med sprogstøttebehov i en situation med max 20 % tosprogede elever med et særligt sprogstøttebehov er mere effektivt end flere dansksprogede klassekammerater”.

Opsummering

Som det fremgår af introduktionen til området, er der de seneste år sket et generelt fald i andelen af DSA-børn, der ved skolestart har haft et alderssvarende dansk sprog, og som dermed er omfattet af det frie skolevalg. Hovedparten af børnene henvises til deres distriktsskole eller en af forældrene ønsket skole. Hvert år er der imidlertid en

gruppe af børn, der henvises til modtagerskoler, fordi andelen af DSA-børn med sprogstøttebehov på årgangen på deres distriktsskole overstiger den af byrådet fastsatte

grænse på 20 %.

Aarhus Universitet og Trygfondens Børneforskningscenters forskningsprojekt viser, at henvisningen til modtagerskoler ikke umiddelbart har en positiv effekt på elevernes læring og trivsel. Undersøgelsen konkluderer også, at skolehenvisningspolitikken er med til at skabe en mere ligelig fordeling af DSA-børn i Aarhus Kommune.

...

Sammenfatning

...

Forskning i elevsammensætning og forældres valg af skole viser, at klassekammeraternes baggrund har betydning for både elevernes resultater og forældrenes valg af skole. Der findes dog ikke forskning, der præcist kan anskueliggøre, hvor stor en andel af tosprogede elever en skole kan have, før det får negative konsekvenser for fagligheden og for forældrenes valg af skole.

Trygfondens forskning peger på, at ekstra ressourcer kan være en nøgle til at sikre, at eleverne får de samme forudsætninger for at lære og udvikle sig, uanset hvor de går i skole. Det konkluderes dog også, at det ikke er ensbetydende med, at skolehenvisningspolitikken har slået fejl, da effekterne i undersøgelsen er fundet under den eksisterende politik. Hvilket betyder, at der også på skoler, som har fået tilført ekstra ressourcer (”magnetskoler”) har været en fordeling med max. 20 % børn med sprogstøttebehov på årgangen.

Samlet set peger DSA-undersøgelsen i forhold til skolehenvisningspolitikken på en række konkrete håndtag, som kan være med til at styrke den eksisterende henvisningsmodel til gavn for de henviste børns læring og trivsel. Undersøgelsen peger dog også på, at der findes alternative modeller for fastholdelse af mangfoldige skoler, som med fordel kan undersøges nærmere med det mål at finde andre veje at gå i forhold til at sikre at både elevsammensætning og alle børns læring og trivsel går hånd i hånd.

...

Anbefalinger

Det anbefales, at:

01 Skole-hjem-samarbejdet styrkes med henblik på i højere grad at kunne imødegå de udfordringer, som kan være forbundet med afstanden mellem skole og hjem

– ...

02 Overgangen fra dagtilbud til skole og den løbende opfølgning styrkes og systematiseres

– ...

03 Modtagerskolerenes mulighed for at imødegå deres særlige opgave styrkes

– ...

04 Den fælles tilgang til og forståelse for skolehenvisningspolitikken øges

– ...

05 Andre modeller for fastholdelse af et stærkt og mangfoldigt lokalt skoletilbud for alle børn i Aarhus undersøges nærmere

– ...”

Herudover er der for nævnet fremlagt en række artikler om skolehenvisning af børn med dansk som andetsprog med behov for sprogstøtte.

Klagerne har ikke fremsat krav om tilkendelse af et bestemt godtgørelsesbeløb.

Parternes bemærkninger

Klagerne gør gældende, at kommunens sprogscreening og skolehenvisning af dem udgør forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Børnene er blevet henvist til en skole langt fra deres bopæl. De skal derfor ud af døren kl. 7.15 for at nå den kommunale bus, som transporterer dem til skolen i bydel B. Om eftermiddagen kører bussen hjem kl. 14 og kl. 16. Kommer de derfor blot lidt for sent, skal de vente meget længe på bussen hjem.

Børnene er ikke blevet en del af det sociale liv på skolen med legeaftaler og børnefødselsdage, hvilket har været hårdt at opleve. Klagerne kan heller ikke overkomme at deltage i arrangementer og forældremøder på skolen, da de som regel ligger om aftenen. Dette skyldes primært den lange afstand og transporttid.

Børnene fratages det frie skolevalg. Børnene har været udsat for diskrimination, da de er blevet stillet ringere end de børn, som kan gå på deres distriktsskole. Forskelsbehandlingen bygger på etnicitet, da ingen etnisk danske børn udsættes for den samme tvang.

Den fremlagte forskningsrapport dokumenterer, at Aarhus Kommunes skolehenvisning er diskriminerende og har en række negative virkninger for børnenes indlæring og trivsel. Rapporten konkluderer, at

tosprogede børn klarer sig bedst på den lokale folkeskole. Tosprogede børn med støttebehov trives dårligere og lærer mindre, hvis de henvises til en anden skole i kommunen end distriktsskolen.

Rapporten viser, at de henviste børn opnår dårligere resultater i læsning og matematik, hvor børnene var op til et ½ år bagefter. De henviste børn oplever op til 23 procent større mistrivsel samt social isolation.

Ligebehandlingsnævnet har i sagsnr. 2500123-09 tidligere vurderet, at sprogscreening og skolehenvisning ved skolestart ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandling. Nævnet fandt, at kommunen forfulgte et sagligt formål ved at søge at sikre børnene den bedste skolegang og bedre danskfærdigheder, og at midlerne til at nå dette mål var både nødvendige og hensigtsmæssige.

Med forskningsrapportens nye oplysninger kan de valgte midler imidlertid ikke længere anses for nødvendige og hensigtsmæssige i forhold til det saglige formål. Der foreligger derfor ulovlig indirekte forskelsbehandling.

På tidspunktet for nævnets tidligere afgørelser havde kommunen ikke nogen viden om og erfaringer med de negative virkninger af den nye praksis. Man har sendt børn ud i et eksperiment med en forventet effekt, som dog ikke har vist sig. Man har således ikke opnået de ønskede resultater om ”den bedste skolegang og bedre danskfærdigheder”. Dermed har midlerne til at nå målet hverken vist sig hensigtsmæssige eller nødvendige. Hvis nævnet ikke griber ind nu på baggrund af den fornyede dokumentation, vil det reelt gøre forældre og børn retsløse over for kommunal diskrimination.

Kommunen har afvist, at der er tale om forskelsbehandling på grund af etnicitet og henviser til, at der alene er tale om sprogstøtte. Sprog er imidlertid også en etnisk markør. I Børnekonventionen anføres det udtrykkeligt, at der ikke må forskelsbehandles på grund af sprog. Det er ikke forbudt at tale andre sprog end dansk i samtaler mellem børn og deres forældre. Derfor skal retten til at gå på distriktsskolen opretholdes, uanset sproglig formåen ved skolestart.

Indklagede har anført, at kommunen har fastlagt, at der maksimalt må være 20 procent af børnene på en årgang med dansk som andetsprog, som har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte. Der er dog ingen faglige argumenter for denne procentuelle fordeling. Indklagede har ikke dokumenteret, hvorfor en skole med færre end 20 procent tosprogede elever med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte skulle kunne levere bedre undervisning i dansk som andetsprog end distriktsskolen. Tværtimod viser forskningsrapporten, at det hverken er til gavn for eleverne fagligt eller social.

Indklagede gør gældende, at der ikke er sket forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Indklagedes sprogscreening og skolehenvisning har tidligere været behandlet af Ligebehandlingsnævnet i sagsnr. 2500123-09 og sagsnr. 2500147-09, hvor nævnet konkluderede, at indklagede ikke overtrådte lov om etnisk ligebehandling.

Indklagede anvender fortsat samme praksis som beskrevet i de tidligere afgørelser hos Ligebehandlingsnævnet.

Indklagede sprogscreener fortsat alle børn med dansk som andetsprog.

Børn med dansk som andetsprog (DSA-børn) er karakteriseret ved, at forældrene ikke har talt dansk med barnet på modersmålsniveau fra barnets fødsel. Det er således barnets sprog og ikke f.eks. herkomst eller etnicitet, som afgør, om et barn har dansk som andetsprog. Der er tale om en gruppe af børn, som i mange tilfælde vil have et behov for et særligt fokus på den dansksproglige udvikling for at kunne opnå et alderssvarende dansk sprog.

Indklagede anvender fortsat de samme sprogscreeningsmaterialer som grundlag for den individuelle vurdering af barnets dansksproglige kompetencer og eventuelle sprogstøttebehov. Indklagede anvender talepædagoger, der foretager en objektiv vurdering af barnets dansksproglige kompetencer.

Kommunen har fastlagt, at andelen af børn med dansk som andetsprog med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte højst må udgøre 20 procent på hver årgang. Indklagede henviser derfor børn med dansk som andetsprog med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte til en anden skole end distriktsskolen, hvis der er mere end 20 procent på årgangen, som har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte. Henvielse sker til en udpeget modtagerskole. Indklagede udmønter ressourcer målrettet skolernes opgaver omkring børn med dansk som andetsprog, herunder understøttelse af børnenes dansksproglige udvikling.

I 2020 blev 13 procent, svarende til 42 børn, med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte henvist til en modtagerskole, mens de øvrige 87 procent, svarende til 278 børn, blev henvist til deres distriktsskole eller en skole ønsket af forældrene.

Indklagede kan bekræfte, at forskningsresultaterne overordnet viste, at tosprogede skolestartere med væsentligt behov for sprogstøtte lærer mere og trives bedre, hvis de får mulighed for at begynde på den lokale folkeskole i stedet for at blive henvist til en anden folkeskole i kommunen med flere dansksprogede kammerater.

Det var dog også forskningsprojektets overordnede konklusion, at skolehenvisningspolitikken er med til at skabe en mere ligelig fordeling af DSA-børn, men at kommunen endnu ikke er i mål med den overordnede målsætning om, at eleverne skal have samme forudsætninger for at lære og udvikle sig, uanset hvor de går i skole.

Det konkluderes samtidigt også, at dette ikke er ensbetydende med, at kommunens skolehenvisningspolitik har slået fejl, da forskningsprojektets resultater viser, at distriktsskolerne og i særdeleshed magnetskolerne på grund af flere ressourcer og en større specialiseringsgrad er bedre til at støtte deres elever med sprogstøttebehov, end modtagerskolerne er.

Forskerne har endvidere gjort opmærksom på, at effekterne i forskningsprojektet er fundet under den nuværende skolehenvisningspolitik. Hvis kommunen ikke havde en regel om maksimalt 20 procent sprogstøttebehov på en årgang, ville elevsammensætningen på skolerne have set markant anderledes ud, og man ville ikke vide, hvordan DSA-børn med et sprogstøttebehov så ville have klaret sig.

Selvom indklagede anerkender forskningsrapportens resultater, er indklagede således ikke enig i klagers påstand om, at resultaterne dokumenterer, at indklagede handler i strid med lov om etnisk ligebehandling.

Indklagede har i 2021 udarbejdet en undersøgelse af DSA-området for børn på 0-18 år. Ud over resultaterne af forskningsrapporten var kommunens undersøgelse foranlediget af, at data fortsat viser, at det er en udfordring at løfte det danske sprog tilstrækkeligt for børn med dansk som andetsprog.

Rapporten giver en række anbefalinger inden for de fire arenaer, som undersøgelsen dækker. Disse anbefalinger vil kunne være med til at styrke de sproglige indsatser til gavn for læring og trivsel for alle børn med dansk som andetsprog. Arbejdet med at sætte en ramme for arbejdet med dansk som andetsprog er fortsat efter rapportens offentliggørelse. Byrådet har den 22. juni 2022 vedtaget seks forpligtende retningsvisende grundprincipper for arbejdet med dansk som andetsprog i kommunen.

Grundprincipperne tydeliggør forventninger til forandring og fremdrift og skaber rammen for realiseringen af anbefalinger fra DSA-undersøgelsen omhandlende alle børn med dansk som andetsprog og dermed også børn, som er omfattet af skolehenvissningspolitikken. De forpligtende grundprincipper skal sætte retning for, at der skabes rammer, der styrker den dansksproglige udvikling for det enkelte barn med dansk som andetsprog.

Indklagede har fra skoleåret 2020/2021 desuden implementeret en ny budgettildelingsmodel på skoleområdet. Ressourcerne er nu i højere grad målrettet elever med dansk som andetsprog med et ikke uvæsentligt sprogstøttebehov.

Ligebehandlingsnævnets bemærkninger og konklusion

Ligebehandlingsnævnet behandler klager over forskelsbehandling på grund af race og etnisk oprindelse uden for arbejdsmarkedet efter lov om etnisk ligebehandling.

Forbuddet mod forskelsbehandling gælder blandt andet for al offentlig virksomhed for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder og uddannelse.

Det fremgår af lov om etnisk ligebehandling, at ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etniske oprindelse.

Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Der foreligger indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Hvis en person, der anser sig for krænket, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der er udøvet direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet tilsidesat.

Klagen angår forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse i forbindelse med Aarhus Kommunes sprogscreening og skolehenvissning.

Aarhus Kommune foretager sprogscreening af alle børn med dansk som andetsprog i forbindelse med skolestart i børnehaveklassen, ved tilflytning til kommunen samt ved skoleskift fra privatskoler eller fra skoler i andre kommuner.

Børn med dansk som andetsprog omfatter børn, som ikke har mødt dansk på et modersmålslignende niveau i hjemmet.

Hvis et barn på baggrund af sprogscreeningen har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte, og hvis der på distriktsskolen er mere end 20 procent børn med dansk som andetsprog med samme sprogstøttebehov på årgangen, foretager Aarhus Kommune henvisning af børn til andre skoler end distriktsskolen.

Ved udvælgelsen af de konkrete børn, som skal henvises til en anden skole end distriktsskolen, inddrager Aarhus Kommune eventuelle vurderinger fra PPR eller anden fagforvaltning omkring barnets tarv, søskende på skolen, afstand fra skole til hjem samt børnehavemæssig tilknytning.

Som følge af kommunens praksis er de tre klagere blevet henvist til en anden folkeskole end deres distriktsskole. Klagernes skole er beliggende i en anden bydel end deres bopæl.

I dom af 6. april 2017 i sag C-668/15 udtalte EU-Domstolen, at begrebet "etnisk oprindelse" bygger på den opfattelse, at samfundsgrupper blandt andet kendetegnes ved indbyrdes at have samme nationalitet, religiøse overbevisning, sprog, kulturelle baggrund, traditioner og levested.

EU-Domstolen fastslog, at en persons etniske oprindelse ikke kan afgøres alene på baggrund af ét kriterium. Det bør derimod baseres på en vifte af elementer, hvoraf nogle har objektiv karakter og andre subjektiv karakter.

Kommunens udvælgelse til sprogscreening sker på baggrund af det talte sprog i barnets hjem, ligesom henvisningen til en anden skole end distriktsskolen sker på baggrund af barnets danskkundskaber og ikke uvæsentlige behov for sprogstøtte sammenholdt med andelen af børn på årgangen med et tilsvarende sprogstøttebehov.

Nævnet vurderer, at der ved udvælgelsen til sprogscreening og skolehenvisning alene på baggrund af et sprogkriterium ikke er påvist faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at der er sket direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Hvis en praksis baseret på sprog stiller personer af en bestemt etnisk oprindelse særligt ufordelagtigt i forhold til andre personer, kan der foreligge indirekte forskelsbehandling.

Sprogscreeningen foretages af alle børn, der ikke har mødt dansk på et modersmålslignende niveau i hjemmet. Barnets danskkundskaber og behov for sprogstøtte er afgørende for, om barnet er omfattet af kommunens praksis for skolehenvisning.

Da sprogscreeningen og skolehenvisningen dermed ikke rammer personer af en bestemt etnisk oprindelse særligt ufordelagtigt i forhold til andre personer, vurderer nævnet, at der heller ikke er påvist faktiske

omstændigheder, der giver anledning til at formode, at der er sket indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Klagerne får derfor ikke medhold.

Retsregler

Afgørelsen er truffet efter følgende bestemmelser:

Lov om Ligebehandlingsnævnet

- § 1, stk. 1, og stk. 5, om nævnets kompetence
- § 9, stk. 1, om klagebehandling
- § 12, stk. 1, om klagebehandling

Lov om etnisk ligebehandling

- ☐ § 2, om lovens anvendelsesområde
- ☐ § 3, stk. 1-3, om forbud mod forskelsbehandling
- ☐ § 7, om delt bevisbyrde